

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 330/2018-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. januára 2019 v senáte zloženom z predsedu Rudolfa Tkáčika a zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Mojмира Mamojku v konaní o sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Jánom Vajdom, Hviezdoslavovo námestie 201, Námestovo, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Ružomberok v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Em 2/2016 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Ružomberok v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Em 2/2016 porušené boli.

2. Okresnému súdu Ružomberok p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Em 2/2016 konal bez zbytočných prietahov.

3. [REDACTED] priznáva finančné zadostučinenie v sume 500 € (slovom päťsto eur), ktoré je Okresný súd Ružomberok povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Ružomberok je povinný uhradiť [REDACTED] trovy konania v sume 325,42 € (slovom tristodvadsaťpäť eur a štyridsaťdva centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Jána Vajdu, Hviezdoslavovo námestie 201, Námestovo, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. III. ÚS 330/2018 zo 4. septembra 2018 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Ružomberok (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Em 2/2016 (ďalej aj „namietané konanie“).

2. Vec sťažovateľa možno zrekapitulovať tak, že rozsudkom okresného súdu č. k. 2 P 10/2015-25 zo 4. marca 2015 právoplatným 12. marca 2015 (ďalej len „rozsudok“) bola schválená rodičovská dohoda, v ktorej sa sťažovateľ ako otec maloletej [REDACTED] (ďalej len „maloletá“) dohodol s matkou maloletej [REDACTED] (ďalej aj „matka“ alebo aj „povinná“) na styku otca s maloletou „každý párnny týždeň v mesiaci od soboty od 17.00 hod. do nedele do 17.00 hod za prítomnosti povinnej v mieste trvalého

bydliska povinnej a každý nepárny týždeň v mesiaci od soboty od 17.00 hod. do nedele do 17.00 hod za prítomnosti povinnej v mieste môjho (sťažovateľovho, pozn.) trvalého bydliska“. Vzhľadom na to, že matka nerešpektovala právoplatné rozhodnutie okresného súdu, pokiaľ išlo o styk s maloletou, sťažovateľ podal okresnému súdu 16. júna 2016 návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia. Okresný súd podaním z 30. júna 2016 vyzval povinnú na dobrovoľné rešpektovanie rozsudku, povinná však reagovala uvádzaním výhovoriek, pre ktoré nemohla rozsudok rešpektovať. Okresný súd uznesením č. k. 7 Em 2/2016-160 z 25. septembra 2017 nariadil neodkladné opatrenie, ktoré malo trvať po dobu 6 mesiacov od jeho právoplatnosti a ktorým rodičom maloletej uložil povinnosť podrobiť sa psychologickému poradenstvu na účel zlepšenia ich vzájomnej komunikácie vo veci styku otca s maloletou. Proti tomuto uzneseniu podala matka maloletej, ako aj sťažovateľ odvolanie, o ktorom 6. februára 2018 rozhodol Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 30 CoE 1/2018 tak, že rozhodnutie okresného súdu potvrdil.

3. Po opise skutkových okolností namietaného konania sťažovateľ v ústavnej sťažnosti s kritikou konštatuje, že napriek tomu, že od začatia namietaného konania uplynulo už 25 mesiacov, k dnešnému dňu nebolo toto konanie právoplatne skončené. Dosiaľ nebolo vo veci vydané žiadne rozhodnutie, povinnej nebola uložená žiadna pokuta, ani voči nej nebolo použité žiadne opatrenie, hoci povinná naďalej nerešpektuje právoplatné rozhodnutie o úprave styku. Popritom zdôrazňuje, že v živote maloletej je dôležitá a nezastupiteľná úloha oboch rodičov, nielen matky. Podaním doručeným okresnému súdu 22. decembra 2017 sťažovateľ namietal prierahy v napadnutom konaní. Jeho sťažnosť však bola predsedníčkou okresného súdu vyhodnotená ako neopodstatnená (vyjadrenie k sťažnosti sp. zn. Spr. 3017/17 zo 16. januára 2018).

4. Nadväzne sťažovateľ uzatvára, že konaniu okresného súdu chýba účelnosť a efektívnosť, čo má výrazný vplyv na doterajšiu dĺžku konania a pretrvávajúci stav jeho právnej neistoty. Na tomto základe preto navrhol, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že postupom okresného súdu v namietanom konaní bolo porušené jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Zároveň

sťažovateľ požaduje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v jeho veci bez zbytočných prieťahov, priznal mu primerané finančné zadosťučinenie vo výške 2 000 € a náhradu trov právneho zastúpenia.

5. Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu zo 4. októbra 2018 vyjadril k sťažnosti prípisom sp. zn. 1 SprO 4016/2018 z 12. novembra 2018, ktorý bol doručený ústavnému súdu 12. novembra 2018. Spisový materiál bol ústavnému súdu doručený 19. novembra 2018. Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení podrobne zrekapitulovala priebeh namietaného konania, uvádzajúc: „Dňa 30.6.2016 súd vydal pod č.k. 7Em/2/2016-15 uznesenie, ktorým ustanovil Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Ružomberku - odbor sociálnych vecí a rodiny za opatrovníka pre maloleté dieťa v konaní o výkon rozhodnutia. Dňa 30.6.2016 súd vyzval matku maloletej - povinnú podľa ustanovenia § 272 ods. 3 OSP, aby sa podrobila rozhodnutiu ... Na základe odvolania otca (sťažovateľa) voči uzneseniu tunajšieho súdu sp. zn. 7Em/2/2016-15 zo dňa 30.6.2016 bol spis po realizovaní úkonov súdu prvej inštancie predložený Krajskému súdu v Žiline dňa 31.10.2016 na rozhodnutie o tomto odvolaní. Krajský súd v Žiline svojím uznesením zo dňa 18.1.2017 č.k. 2CoE/216/2016-67 napadnuté uznesenie Okresného súdu Ružomberok potvrdil. Spis bol vrátený tunajšiemu súdu dňa 30.1.2017.

Následne súd dňa 10.4.2017 pristúpil k prešetrovaniu stavu konania vedeného na Okresnom súde Námestovo pod sp.zn. 6P/156/2015 o rozvod manželstva z dôvodu, či nedošlo k zmene exekučného titulu, prípadne či už bol vypracovaný v uvedenom konaní znalecký posudok. Zároveň bol dotazovaný Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Ružomberok prešetriť pomery a podať aktuálnu správu vo veci výkonu rozhodnutia, aj ohľadom dôvodov nepodrobenia sa rozhodnutiu zo strany matky, tak ako boli zistené skôr. Súd zistil, že Okresný súd Námestovo svojím rozsudkom zo dňa 21.2.2017 č.k. 6P/156/2015 - 191 manželstvo rodičov maloletej rozviedol a rozhodol o úprave pomerov manželov na čas po rozvode k maloletej. Bolo upravené stretávanie otca s maloletou odlišným spôsobom ako v exekučnom titule... V nadväznosti na uvedené matka svojim podaním doručeným tunajšiemu súdu dňa 11.4.2017 žiadala zastaviť toto konanie o výkon rozhodnutia, s čím Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Ružomberok svojim podaním doručeným tunajšiemu súdu dňa 24.4.2017 vyjadril svoj súhlas a otec podaním doručeným tunajšiemu súdu dňa

26.4.2017 vyjadril nesúhlas... Otec podaním doručeným tunajšiemu súdu dňa 13.7.2017 vyjadril sa k podaniam Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Ružomberok, matky a k znaleckému posudku znalkyne [REDAKOVANÉ] a zároveň uviedol, že voči rozsudku Okresného súdu Námestovo vo veci rozvodu manželstva a úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloleťmu dieťaťu na čas po rozvode manželstva podal odvolanie.

... V nadväznosti na uvedené Okresný súd Ružomberok vydal dňa 25.9.2017 pod č. k. 7Em/2/2016-160 uznesenie, ktorým nariadil neodkladné opatrenie, ktorým rodičom maloletej uložil povinnosť podrobiť sa psychologickému poradenstvu... za účelom zlepšenia ich vzájomnej komunikácie vo veci styku otca s maloletou... Súd zistil... že existujú ospravedlniteľné dôvody pre ktoré sa matka maloletej nemôže podrobovať predmetnému rozhodnutiu a že ich možno odstrániť a plnenie rozhodnutia dosiahnuť účasťou na sociálnom poradenstve, psychologickom alebo na inom odbornom poradenstve... maloleté dieťa nateraz nebolo pripravené na stretávanie sa s otcom v rozsahu súdneho rozhodnutia - súd vychádzal zo záverov aktuálneho znaleckého posudku vypracovaného súdnou znalkyňou vedenom na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 6P/156/2016 zo dňa 21.2.2017, ako aj zo správy podanej Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Ružomberok, z ktorých vyplynulo, že rodičia maloletej nedokážu spolu komunikovať, otec nie je schopný akceptovať matku ako kompetentnú, spochybňuje ju, devaluje jej starostlivosť, čím robí zle najmä dieťaťu. Zlepšenie komunikácie je nevyhnutným predpokladom pre to aby došlo k zmene súčasného spôsobu stretávania sa otca s dcérou.

Po vykonaní úkonov súdu prvej inštancie dňa 10.1.2018 bola vec predložená krajskému súdu v Žiline na rozhodnutie o odvolaní matky, aj otca voči napadnutému uzneseniu. Krajský súd v Žiline svojim uznesením zo dňa 6.2.2018 č.k. 30CoE/1/2018 - 232 napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňom 16.3.2018.

Súd zistil, že v konaní vedenom Okresným súdom Námestovo vo veci rozvodu manželstva rozsudkom Krajského súdu v Žiline, ako súdom odvolacím rozsudok Okresného súdu Námestovo bol zmenený vo výroku IV. úprava stretávania otca s maloletou. Rozsudok Krajského súdu v Žiline nadobudol právoplatnosť dňom 23.4.2018. V nadväznosti na to súd vyzval otca, matku aj kolízneho opatrovníka vyjadriť sa či vzhľadom k zmene exekučného titulu je dôvodné pokračovať vo výkone rozhodnutia ohľadom styku s maloletým dieťaťom a

ak áno, uviesť skutkové okolnosti súvisiace s výkonom rozhodnutia na základe nového exekučného titulu prípismi súdu zo dňa 28.5.2018. Zo správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Ružomberok zo dňa 5.6.2018 vplynulo, že nie je potrebné pokračovať vo výkone rozhodnutia, nakoľko stretávanie otca sa realizuje podľa právoplatného rozsudku. Matka uviedla, že je potrebné pokračovať v neodkladnom opatrení, nakoľko komunikácia s otcom sa nezlepšila. Otec navrhol súdu pokračovať vo výkone rozhodnutia na základe nového exekučného titulu, nakoľko matka ho bezdôvodne nerešpektuje. Matka vo svojom podaní doručenom tunajšiemu súdu dňa 28.8.2018 poprela nerešpektovanie nového exekučného titulu.

... Tunajší súd uznesením č.k. 7Em/2/2016-302 zo dňa 12.10.2018 návrh na nariadenie výkonu rozsudku Okresného súdu Námestovo č.k. 6P/156/2015-191 zo dňa 21.2.2017 spojený s rozsudkom Krajského súdu v Žiline č.k. 10CoP/51/2017-303 zo dňa 28.2.2018 zamietol. Rozhodnuté bolo dňa 12.10.2018. Toto rozhodnutie doposiaľ právoplatné nie je.“

6. Nadväzne sa predsedníčka okresného súdu vyjadrila ku skutkovej a právnej zložitosti veci. Zdôraznila, že v danom prípade ide o vykonávacie konanie, ktoré sa člení do troch fáz – začatie vykonávacieho konania, preventívna a výchovná fáza a samotná realizácia výkonu rozhodnutia. V tejto súvislosti uviedla, že bolo zistené „*čiasťočné nepodrobenie sa pôvodnému rozhodnutiu zo strany povinnej (odmietanie prítomnosti matky pri stretnutiach otca s maloletou v mieste bydliska otca počas noci), avšak k uvedenému došlo na základe dôvodov, ktoré súd vyhodnotil ako dôvody ospravedlniteľné. Tieto dôvody boli podrobne popísané v uznesení tunajšieho súdu o nariadení neodkladného opatrenia v tejto veci. Je potrebné poukázať na skutočnosť, že otec netrval na rešpektovaní rozsudku povinnou v časti, kedy on sám mal tráviť čas s maloletou za prítomnosti matky v mieste trvalého bydliska matky na základe pôvodného rozhodnutia.*

Povinný, aj oprávnená využívali svoje procesné práva v plnom rozsahu, boli v prebiehajúcom konaní aktívni. Spis bol v tejto veci dva krát predkladaný Krajskému súdu v Žiline na rozhodnutie o odvolaniach voči rozhodnutiam súdu prvej inštancie, vystala potreba vykonania úkonov súdom prvej inštancie, pred predložením veci odvolaciemu súdu, ako aj časového priestoru pre samotné rozhodovanie odvolacieho súdu.

Došlo k zmene exekučného titulu v priebehu konania o návrhu povinného na nariadenie výkonu rozhodnutia. Bolo potrebné dotazovať navrhovateľa, či trvá na podanom návrhu vo vzťahu k novému exekučnému titulu, zistiť, či povinná bude toto rozhodnutie dobrovoľne rešpektovať. Na základe vykonaných zistení súd rozhodol o zamietnutí návrhu otca na výkon rozhodnutia na podklade nového exekučného titulu.

Naviac, neodkladné opatrenie nariadené súdom v konaní o výkon rozhodnutia trvalo 6 mesiacov. Bolo potrebné vyžiadať konečnú správu a vyhodnotiť ju.

... Vzhľadom k tomu, že samotné vykonávacie konanie sa priamo dotýka maloletého dieťaťa, je potrebné v tomto type konania postupovať zvlášť citlivo a rešpektovať participačné právo dieťaťa, jeho individuálne potreby, apelujúc vždy na rodičov dieťaťa. Aj vo vykonávacom konaní súd môže použiť dôkazné prostriedky použité v základnom konaní vo veci samej, konkrétne aj v prejednávanej veci použil zistenia znaleckého dokazovania, ktoré sa premietli do vyššie popísaných rozhodnutí.“

7. Sumarizujúc uvedené skutočnosti, predsedníčka okresného súdu vyjadrila presvedčenie, že okresný súd postupoval v súlade s platnou právnou úpravou, rešpektujúc práva všetkých zúčastnených, a vzhľadom na individuálny prístup v rámci vykonávacieho konania aj v primeraných lehotách neporušujúcich právo sťažovateľa. Súčasne predsedníčka okresného súdu oznámila, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania.

8. Ústavný súd 14. novembra 2018 zaslal vyjadrenie okresného súdu právnemu zástupcovi sťažovateľa s možnosťou zaujatia stanoviska v lehote 7 dní od doručenia prípisu. Právny zástupca sťažovateľa túto možnosť nevyužil.

9. Ústavný súd zistil, že v čase rozhodovania o sťažnosti okresný súd o návrhu sťažovateľa na výkon rozhodnutia vo veci maloletej rozhodol, a to uznesením č. k. 7 Em 2/2016-302 z 12. októbra 2018 tak, že jeho návrh zamietol. Proti tomuto rozhodnutiu podal sťažovateľ odvolanie.

10. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa

s ústavnou sťažnosťou, stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

11. Ústavný súd z predloženého spisu okresného súdu vedeného pod sp. zn. 7 Em 2/2016 zistil, že vo veci boli až dosiaľ vo vzťahu k predmetu sťažnosti vykonané tieto pre jej posúdenie relevantné procesné úkony:

- 16. júna 2016 bol okresnému súdu doručený návrh sťažovateľa na výkon rozhodnutia,

- 30. júna 2016 okresný súd vydal uznesenie, ktorým ustanovil maloletej opatrovníka, zároveň vyzval povinnú, aby sa v zmysle § 272 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) podrobila rozsudku,

- 10. augusta 2016 sťažovateľ podal odvolanie proti uzneseniu o ustanovení opatrovníka,

- 9. septembra 2016 okresný súd zaslal odvolanie sťažovateľa opatrovníkovi na vyjadrenie,

- 31. októbra 2016 bol spis predložený krajskému súdu,

- 18. januára 2017 krajský súd rozhodol tak, že uznesenie okresného súdu potvrdil (rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 21. februára 2016), spis bol okresnému súdu doručený 30. januára 2017,

- na základe dodatku k rozvrhu práce bola vec 2. januára 2017 pridelená zákonnej sudkyňi JUDr. Krajčiovej,

- 11. apríla 2017 bola okresnému súdu doručená žiadosť povinnej o zastavenie konania o výkon rozhodnutia,

- okresný súd výzvou z 11. apríla 2017 vyzval kolízneho opatrovníka a sťažovateľa na vyjadrenie sa k žiadosti povinnej,

- 5. mája 2017 okresný súd vyzval opatrovníka v zmysle § 380 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej aj „CMP“) k poskytnutiu súčinnosti vo veci výkonu rozhodnutia (24. mája 2017 doručená odpoveď),

- 25. septembra 2017 okresný súd uznesením nariadil neodkladné opatrenie, ktorým rodičom maloletej uložil povinnosť podrobiť sa psychologickému poradenstvu po dobu 6 mesiacov; proti tomuto rozhodnutiu sa obaja účastníci konania odvolali,
- 10. januára 2018 bol spis s opravnými prostriedkami a vzájomnými vyjadreniami účastníkov konania a kolízneho opatrovníka predložený krajskému súdu,
- 6. februára 2018 krajský súd uznesením potvrdil rozhodnutie okresného súdu (právoplatné 16. marca 2018),
- 14. mája 2018 bol okresnému súdu na jeho žiadosť doručený právoplatný rozsudok Okresného súdu Námestovo o rozvode manželstva (právoplatný 23. apríla 2018),
- 30. mája 2018 okresný súd vyzval účastníkov, aby oznámili, či vzhľadom na zmenu exekučného titulu je dôvodné pokračovať vo výkone rozhodnutia a ak áno, aby uviedli skutkové okolnosti súvisiace s novým exekučným titulom,
- 6. júna 2018 sa na výzvu okresného súdu vyjadril kolízny opatrovník, ktorý uviedol, že nie je potrebné pokračovať vo výkone rozhodnutia, pretože stretávanie sťažovateľa s maloletou prebieha podľa právoplatného rozsudku; 13. júna 2018 sa vyjadrila povinná, ktorá uviedla, že komunikácia so sťažovateľom sa nezlepšila, a preto je potrebné pokračovať v neodkladnom opatrení; 29. júna 2018 sa vyjadril sťažovateľ, ktorý navrhol pokračovať vo výkone rozhodnutia na podklade nového exekučného titulu, pretože povinná ho naďalej nerešpektuje,
- podaním z 13. augusta 2018 okresný súd vyzval povinnú na vyjadrenie k stanoviskám sťažovateľa a kolízneho opatrovníka; obdobné výzvy zaslal i sťažovateľovi a kolíznemu opatrovníkovi.

III.

12. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13. Sťažovateľ sa sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v zmysle ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

14. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08) a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

15. Pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie už označených základných práv ústavný súd vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

16. Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

17. Táto povinnosť súdu vyplývala do 30. júna 2016 z § 6 OSP, ktorý súdom prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa

konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. V súčasnosti od 1. júla 2016 tieto povinnosti vychádzajú z Civilného mimosporového poriadku, najmä z čl. 12 CMP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania účastníkov konania a iných osôb. Tento základný princíp konania je premietnutý do ďalších ustanovení CMP so zohľadnením osobitostí jednotlivých druhov konaní tvoriacich predmet úpravy týchto poriadkov.

18. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou EŠLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

19. Predmetom konania je výkon rozhodnutia o výchove maloletých detí, tzv. personálna exekúcia. Ide o osobitný druh konania, v ktorom zákon striktné predpisuje, ako súd musí vo veci postupovať. Hoci po právnej stránke nemožno vec hodnotiť ako zložitú, pretože tento typ konania je okrem zákonnej regulácie upravený aj rezortnou internou inštrukciou a tiež príslušnou judikatúrou, pokiaľ ide hľadisko skutkovej zložitosti veci, je potrebné uznať pri tomto druhu konania vzhľadom na jeho charakter určitý stupeň náročnosti z hľadiska potreby dokazovania týkajúceho sa otázky dodržiavania povinností vyplývajúcich zo súdneho rozhodnutia alebo súdom schválenej dohody o výchove maloletých detí a o úprave styku s nimi. Práve z dôvodu nevyhnutnosti zistiť, či sa povinný podrobuje rozhodnutiu, o výkon ktorého ide, a či prípadne existujú ospravedlniteľné dôvody, pre ktoré sa povinný nemôže podrobovať rozhodnutiu, je takéto konanie v zásade skutkovo zložitejšie, keďže aj v dôsledku princípu materiálnej pravdy, ktorý sa uplatňuje v civilných mimosporových konaniach, sa kladú zvýšené nároky na vo veci konajúci

všeobecný súd v kontexte jeho povinnosti zisťovať skutočný stav veci, nielen skutkový, teda účastníkmi tvrdený (čl. 6 CMP).

20. Správanie účastníkov konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Zo zistení ústavného súdu s prihliadnutím na prehľad procesných úkonov vykonaných v napadnutom konaní nevyplýva, že by celková dĺžka napadnutého konania bola negatívne ovplyvnená správaním s'ťažovateľa. Ústavný súd však nemôže opomenúť skutočnosť, že s'ťažovateľ bol v konaní aktívny, pokiaľ išlo o uplatňovanie opravných prostriedkov, a to jednak proti rozhodnutiu okresného súdu o ustanovení opatrovníka a jednak proti rozhodnutiu o nariadení neodkladného opatrenia. V tejto súvislosti ústavný súd odkazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej úkony účastníka konania smerujúce k uplatňovaniu práv v súdnom konaní v súlade s možnosťami danými príslušnými procesnými predpismi môžu spôsobiť predĺženie konania, na druhej strane ich však nemožno samy osebe hodnotiť ako postup vedúci k zbytočným priet'ahom v konaní. Tieto okolnosti preto ústavný súd nepričítal na ťarchu s'ťažovateľa, ale ani na ťarchu okresného súdu, keďže o uplatnených opravných prostriedkoch bolo potrebné v určitom časovom priestore rozhodnúť, čo logicky vyústilo do predĺženia namietaného konania.

21. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu okresného súdu v napadnutom konaní. Vychádzal pritom zo svojej konštantnej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

22. Okrem toho, judikatúra ústavného súdu zdôrazňuje špecifickú povahu konaní týkajúcich sa rodičovských práv vyžadujúcich si prístup s osobitnou starostlivosťou. Špecifickému charakteru konania o výkon rozhodnutia o výchove maloletých detí korešponduje aj osobitý účel základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných

prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ktorým je v danom prípade pružnosť konania garantujúca promptnosť donucovacej moci štátu zabezpečujúcej vynútenie plnenia povinností vyplývajúcich zo súdnych rozhodnutí o výchove maloletých detí a o úprave styku s nimi (m. m. III. ÚS 254/2015).

23. Pre účely posúdenia sťažnosti sťažovateľa ústavný súd pomyselne rozdelil namietané konanie do dvoch fáz, a to na fázu, v ktorej okresný súd postupoval na podklade pôvodného exekučného titulu (t. j. rozsudku, ktorým bola schválená dohoda rodičov), a na fázu, v ktorej okresný súd postupoval na podklade nového exekučného titulu (t. j. rozsudku o rozvode manželstva a úprave práv a povinností k maloletému dieťaťu).

24. V úseku konania vedeného na podklade pôvodného exekučného titulu ústavný súd zistil obdobie krátkodobej nečinnosti v čase od pridelenia veci novej zákonnej sudkyňi (2. január 2017) do zaslania výzvy kolíznemu opatrovníkovi a sťažovateľovi na vyjadrenie sa k návrhu povinnej na zastavenie konania (11. apríl 2017), v ktorom okresný súd viac ako 3 mesiace nekonal bez toho, aby mu v tom bránila zákonná prekážka. Ďalšie viac ako 3-mesačné obdobie, v ktorom okresný súd nekonal, bol úsek od 5. mája 2017, keď okresný súd vyzval opatrovníka v zmysle § 380 CMP k poskytnutiu súčinnosti vo veci výkonu rozhodnutia, na ktorú 24. mája 2017 dostal odpoveď, do 25. septembra 2017, keď vydal uznesenie o nariadení neodkladného opatrenia.

25. Mimo spomenutých období okresný súd konal v zásade plynulo, riadiac sa relevantnou právnou úpravou. Po podaní návrhu na nariadenie výkonu rozhodnutia (a pred vydaním rozhodnutia o tomto návrhu) okresný súd v súlade s § 3 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 207/2016 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti výkonu rozhodnutia vo veciach maloletých, zisťoval, či sa povinná podrobuje rozhodnutiu a či existujú ospravedlniteľné dôvody, pre ktoré sa mu podrobovať nemôže. V rámci právnych nástrojov, ktoré okresnému súdu poskytoval OSP, resp. neskôr CMP sa okresný súd obmedzil len na využitie výzvy povinnej na dobrovoľné plnenie rozhodnutia, upozornil ju na následky neplnenia povinností z rozhodnutia a vyzval orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately k poskytnutiu súčinnosti vo veci výkonu rozhodnutia.

Tieto nástroje nepochybne mali svoj význam a cieľ, avšak v rámci takého dlhého obdobia – od podania návrhu sťažovateľa (16. jún 2016) do právoplatnosti uznesenia o nariadení neodkladného opatrenia (16. marca 2018), resp. rozsudku o rozvoje manželstva a úprave práv a povinností k maloletemu dieťaťu (23. apríla 2018) sa nejavili ako postačujúce na to, aby sa styk sťažovateľa s maloletou spravidelnil a zodpovedal rodičovskej dohode, na ktorej plnenie sa povinná dobrovoľne zaviazala. Vzhľadom na pozitívny vzťah maloletej k sťažovateľovi a v záujme jeho zachovania a rozvoja je v tomto smere potrebné prisvedčiť sťažovateľovi, že okresný súd mohol zväžiť aj využitie ďalších opatrení, ktoré mal v zmysle platnej právnej úpravy k dispozícii. Právny poriadok ponúka v tomto zmysle celú škálu donucovacích opatrení, ktoré napomáhajú oprávnenému rodičovi dosiahnuť výkon práva styku, a to najmä nariadenie pojednávania, uloženie pokuty alebo zastavenie výplaty štátnych sociálnych dávok. Ústavný súd uznáva, že voľba prostriedkov smerujúcich k výkonu rozhodnutia vo veci je na plnej úvahe všeobecného súdu, avšak súčasne poznamenáva, že v situácii, keď rodičia neplnili súdom schválenú dohodu v časti styku s maloletou, na ktorej plnenie sa dobrovoľne zaviazali, mohlo nariadenie pojednávania prispieť k rýchlejšiemu zisteniu dôvodov, pre ktoré povinná dohodu nerešpektovala, a k promptnejšiemu prijatiu účinných opatrení. Následné nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým okresný súd uložil rodičom maloletej povinnosť podrobiť sa psychologickému poradenstvu, malo slúžiť na zlepšenie komunikácie medzi rodičmi maloletej, avšak nič nemenilo na (ne)realizácii práva styku sťažovateľa s maloletou. Všeobecný súd by tak mal zvažovať aj využitie ďalších (iných) opatrení vo vzťahu rodič a dieťa, aby plynutím času nedošlo k ochladnutiu vytvorených citových väzieb medzi malolekým a rodičom, ktorému dieťa nie je do osobnej starostlivosti zverené.

26. Pokiaľ ide o fázu namietaného konania, v ktorom okresný súd postupoval na podklade nového exekučného titulu, ktorý nadobudol právoplatnosť 23. apríla 2018, ústavný súd zistil, že okresný súd konal v zásade plynulo, keď zisťoval okolnosti súvisiace s realizáciou styku na jeho podklade, a keďže zistil, že styk s maloletou sa realizuje, 12. októbra 2018 návrh sťažovateľa na nariadenie výkonu rozhodnutia zamietol.

27. Na základe vyhodnotenia uvedených kritérií (predmet konania, krátkodobá nečinnosť okresného súde v trvaní 6 mesiacov, ako aj efektivity jeho úkonov), dospel ústavný súd k záveru, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Em 2/2016 porušené bolo (bod 1 výroku nálezu). Ústavný súd k tomuto bodu záverom poznamenáva, že v konaní o výkon rozhodnutia vo v veciach maloletým nejde iba o to, či konanie je alebo nie je právoplatne skončené, ale o to, aby sa exekučný titul realizoval, a to predovšetkým v najlepšom záujme maloletého dieťaťa.

III.

28. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy druhej vety ak porušenie práv alebo slobôd podľa čl. 127 ods. 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

29. Vychádzajúc z toho, že ústavný súd konštatoval porušenie základného práva sťažovateľa zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj zo skutočnosti, že v čase rozhodovania ústavného súdu sťažovateľ podal proti uzneseniu okresného súdu z 12. októbra 2018 odvolanie, bolo potrebné prikázať okresnému súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Em 2/2016 konať bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku nálezu).

30. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

31. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil,

je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

32. Sťažovateľ žiadal o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 2 000 € a v tejto súvislosti uviedol, že toto konanie u neho vyvoláva stres a životnú neistotu. Tvrdí, že okresný súd nerešpektuje zásady rýchlosti a hospodárnosti konania a ani záujem maloletej. Keďže ide o jeho jediné dieťa, toto konanie má pre neho podstatný význam. Podľa jeho názoru je aj v záujme maloletej, aby sa stretávala so svojim otcom.

33. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádzalo do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

34. Pri ustálení sumy finančného zadosťučinenia ústavný súd prihliadal na predmet napadnutého konania, na jeho doterajšiu dĺžku (viac ako 2 roky) a v rámci nej na obdobie krátkodobej nečinnosti okresného súdu po dobu 6 mesiacov. Zároveň zohľadnil efektivitu úkonov okresného súdu v rámci prvej fázy konania rozobratú na inom mieste tohto nálezu (bod 25). S ohľadom na uvedené, ako aj na to, že v rámci druhej fázy konania sa ukázalo, že styk s maloletou sa realizuje, ústavný súd priznal sťažovateľovi finančné zadosťučinenie v sume 500 €, ktorú považoval za primeranú konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde (bod 3 výroku nálezu).

35. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Právny zástupca sťažovateľa vyčíslil trovy konania sumou 325,42 € za dva úkony právnej služby.

36. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2017, ktorá bola 921 €, keďže ide o úkony právnej služby vykonané v roku 2018. Náhradu trov konania priznal ústavný súd za dva úkony právnej služby – prevzatie a prípravu zastupovania a podanie sťažnosti. Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2018 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) predstavuje sumu 153,50 €. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušálom 9,21 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 162,71 € za jeden úkon uskutočnený v roku 2018. Odmena advokáta za poskytnuté služby v konaní pred ústavným súdom tak predstavuje celkovú sumu 325,42 € (bod 4 výroku nálezu).

37. Náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

38. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. januára 2019